

Metodika uchovávání předmětů kulturní povahy – optimalizace podmínek s cílem dosažení dlouhodobé udržitelnosti

NAKI DF13P010VV016

Alena Selucká, Jana Fricová

- NAKI DF13P01OVV016 „Metodika uchování předmětů kulturní povahy – optimalizace podmínek s cílem dosažení dlouhodobé udržitelnosti“
- Partneři projektu: Technické muzeum v Brně, Národní památkový ústav, Moravská galerie v Brně
- Realizace: 2013 – 2017
- Podpořeno z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity MK ČR

- Hlavní cíle projektu:
 - Zhodnocení stávajících technologií a systémů ochrany předmětů kulturní povahy z pohledu preventivní konzervace a návržení jejich optimalizace
 - Zohlednění všech aspektů souvisejících se stavebně-technickými a fyzikálními parametry budovy, stanovením rizikových faktorů, spojených s problematikou bezpečnostních systémů, požární ochrany, vnitřního prostředí, ukládání, vnitřního vybavení a režimem sledovaných předmětů

- Formulace metodik na základě evaluace konkrétních muzejních objektů a kulturních památek
 - *Metodika pro ukládání předmětů kulturní povahy*
 - *Preventivní péče o předměty kulturní povahy v expozicích, depozitářích a zpřístupněných autentických interiérech. Metodika tvoří přílohu instruktážních DVD*
- Vytvoření elektronické databáze případových studií *Hodnocení objektů pro uchovávání předmětů kulturní povahy*

- Metodika pro ukládání předmětů kulturní povahy
 - Obsah metodiky
 - Podmínky prostředí uchovávání předmětů kulturní povahy
 - Strategie řízení prostředí
 - Charakteristika parametrů prostředí

– Teplota a relativní vlhkost

- Obecně
- Vzájemná vazba teploty a relativní vlhkosti
- Horní a spodní limity teploty a relativní vlhkosti
- Výkyvy teploty a relativní vlhkosti
- Parametry teploty a relativní vlhkosti v depozitářích
- Parametry teploty a relativní vlhkosti v expozicích/instalacích
- Parametry teploty a relativní vlhkosti při transportu a manipulaci
- Monitoring teploty a relativní vlhkosti
- Možnosti regulace teploty a relativní vlhkosti

– Znečištění

- Obecně
- Druhy a zdroje polutantů
- Poškozování vlivem polutantů
- Požadavky na čistotu prostředí
- Monitoring znečištění
- Opatření pro snížení rizika znečištění

– Světlo

- Obecně
- Parametry světla
- Přirozené a umělé zdroje světla
- Měření parametrů světla
- Ochrana proti negativním účinkům světla

– Biologičtí škůdci

- Obecně
- Charakteristika biologického poškození
- Druhy biologických škůdců
- Preventivní opatření
- Detekce výskytu biologických škůdců
- Metody likvidace biologických škůdců (sanace)

- Budova pro dlouhodobé uchování předmětů kulturní povahy
 - Umístění
 - Obecná rizika
 - Klimatické pásmo
 - Situování, krajinné prvky, orientace stavby
 - Ochrana proti vodě
 - Ochrana proti vodě vnější
 - Ochrana proti vodě vnitřní

- Stavebně-technické parametry
- Typologie stavby
- Plánování kapacity depozitářů
- Kalkulace nákladů po celou dobu životnosti stavby
- Konstrukce
 - Obecné informace
 - Stavební konstrukce a materiály
 - Statické parametry
- Zajištění stability vnitřního prostředí
 - Regulace vnitřního prostředí
 - Snížení pronikání vzduchu
- Aklimatizace stavby

– Provozní parametry

- Provozně dislokační schéma
- Manipulace
- Technologické systémy regulace vnitřního prostředí
 - Vytápění
 - Ventilace a regulace kvality ovzduší
 - » VZT
 - » Větrání
 - Klimatizace
 - Přenosné zvlhčovače a odvlhčovače
 - Odstínění
 - Zdravotní technika
 - Elektroinstalace
 - Výtahy

- Ochrana proti krádežím a další nezákonné činnosti
 - Úvod
 - Krádeže a další nezákonné aktivity
 - Posouzení zabezpečí proti krádežím formou dotazníku
 - Postup při budování bezpečnostního systému instituce
 - Vandalismus a ochrana předmětů kulturní povahy
 - Terorismus a ochrana předmětů kulturní hodnoty

– Požární ochrana

- Strategie řízení požární ochrany
- Odhad požárního rizika
- Detekce a signalizace EPS
- Požárně pasivní budovy
- Hlásiče požáru
- Prostředky zdolání požáru
- Stabilní hasicí systémy
- Požární hydranty
- Přenosné a pojízdné hasicí přístroje

– Úložné systémy

- Plánování a koncepce prostoru
- Úložný mobiliář
- Postupy a metody značení a evidence předmětů
- Režim manipulace a využívání sbírek

- Terminologický slovník
 - Pevná součást metodiky
 - Zahrnuje výběr pojmů souvisejících se stavebně-technickými a fyzikálními parametry budovy, oblasti vnitřního prostředí a úložných mikroklimatických systémů sloužících k ukládání předmětů kulturní povahy
- Přehled souvisejících norem a standardů

- Preventivní péče o předměty kulturní povahy v expozicích, depozitářích a zpřístupněných autentických interiérech
 - Metodika je zaměřena na praktické uplatňování zásad preventivní konzervace v praxi
 - Vymezení materiálových skupin a s nimi spojených specifických rizikových faktorů
 - Identifikace poškození
 - Režimová opatření
 - Manipulace, transport
 - Určena především pro správce depozitářů a památkových objektů
 - Příloha instruktážních DVD

- Databáze případových studií hodnocených objektů

HODNOCENÍ OBJEKTŮ PRO UCHOVÁVÁNÍ PŘEDMĚTŮ KULTURNÍ POVAHY

DATABÁZE PŘÍPADOVÝCH STUDIÍ

[O DATABÁZI](#) | [AUTOŘI DATABÁZE](#) | [O PROJEKTU](#) | [NÁSTROJE HODNOCENÍ](#)

SZ LEDNICE
SZ HLUBOKÁ NAD VLTAVOU
SZ KUNŠTÁT
BAROKNÍ KOVÁRNA V TĚŠANECH
DEPOZITÁŘ TMB ŽIDENICE
DEPOZITÁŘ MG ŘEČKOVICE

– Vybrané objekty, zdůvodnění výběru

- Státní zámek Lednice
- Státní zámek Hluboká nad Vltavou
- Státní zámek Kunštát
- Barokní kovárna v Těšanech
- Depozitář Moravské galerie v Brně, Řečkovice
- Depozitář Technického muzea v Brně, Židenice

– Státní zámek Lednice

- Správce objektu: Národní památkový ústav
- Jedná se o historickou budovu s původním nefunkčním teplovzdušným systémem vytápění
- Původní systém teplovzdušného vytápění (Luftheizung) je v tomto případě jedním ze zdrojů vlhkosti a mikrobiologické kontaminace

– Státní zámek Hluboká nad Vltavou

- Správce objektu: Národní památkový ústav
- Jedná se o historickou budovu s celoročním provozem
- Původní nefunkční systém teplovzdušného vytápění (Luftheizung) a odvětrávání
- Vliv světelných parametrů na předměty kulturní povahy

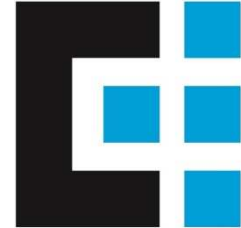

– Státní zámek Kunštát

- Správce objektu: Národní památkový ústav
- Posouzení vhodnosti objektu pro centrální deponič – budova Dolního zámku
- Analýza stavebně - fyzikálních vlastností objektu a možností adaptace v kulturní památce
- Experiment – aplikace metody Conservation heating

– Barokní kovárna v Těšanech

- Správce objektu: Technické muzeum v Brně
- Objekt zpřístupněný pouze během sezóny
- Bez technologie regulace klimatu a možností zásadních stavebních úprav, budovu je možno temperovat
- V objektu jsou kromě předmětů kovářského řemesla zastoupeny také etnografické oděvy a nábytek

– Depozitář Moravské galerie v Brně, Řečkovice

- Správce objektu: Moravská galerie v Brně
- Novostavba depozitáře, který byl zprovozněn v roce 2009
- Plně klimatizovaná budova s odpovídající energetickou náročností
- Slouží k deponování sbírek Moravské galerie v Brně, přičemž jsou v budově umístěny také prostory restaurátorských pracovišť

– Depozitář Technického muzea v Brně, Židenice

- Správce objektu: Technické muzeum v Brně
- Standardní muzejní temperovaný depozitář ze 70. let 20. stol.
- Deponovány jsou zde především smíšené muzejní sbírky
- V objektu je vymezen prostor pro speciální depozitář, který podléhá zvláštnímu režimu

- Databáze případových studií hodnocených objektů vznikla na základě studia a podrobného průzkumu konkrétních objektů
- Jako nástroj pro hodnocení byly pro tyto účely vytvořeny hodnotící dotazníky.
- Dotazníky z oblasti zabezpečení a požární ochrany objektu jsou širší součástí Metodiky uchovávání předmětů kulturní povahy

- Další informace o projektu:
- <http://naki-mupkp.cz/>

METODIKA UKLÁDÁNÍ PŘEDMĚTŮ
KULTURNÍ POVAHY

 MINISTERSTVO
KULTURY NÁRODNÍ
PALÁTOVÝ
ÚSTAV TECHNICKÉ
MUZEUM
V BRNĚ

CASE STUDIES VÝZKUM DATABÁZE ▾ METODIKA

HLEDAT
PROJEKT
PARTNEŘI PROJEKTU
ŘEŠITELSKÝ TÝM
OBJEKTY
ODKAZY
KONTAKTY
PŘIHLÁŠENÍ

Historie, metody a výzkumné projekty v oblasti dlouhodobého uchování kulturního dědictví v ČR

Ochrana movitého kulturního dědictví je součástí státní kulturní politiky od roku 1991. Od tohoto roku jsou každoročně uvolňovány ze státního rozpočtu prostřednictvím kapitoly „Kultura“ značné finanční prostředky na podporu ochrany movitého kulturního dědictví. Hlavními hrozbami pro movité kulturní dědictví ČR představují krádeže a ostatní nezákonná činnost, požáry, nepříznivé vlivy prostředí uložení a nelegální vývozy.

[Číst dál](#)

Současné standardy mikroklimatu v muzejní praxi

Doporučení pro mikroklimatické parametry ukládání sbírkových předmětů byla v poslední době revidována a přehodnocována. Jedním z nových standardů je evropská norma ČSN EN 15757 přinášející nový pohled na uplatňování regulace vnitřního prostředí pro organické hygroskopické materiály na základě konceptu tzv. historického klimatu. Příspěvek shrnuje zkušenosti s aplikací této normy v rámci analýzy mikroklimatu konkrétního muzejního depozitáře v Technickém muzeu v Brně.

[Číst dál](#)

Děkujeme za pozornost

Ing. Alena Selucká, selucka@tmbrno.cz

Mgr. Jana Fricová, fricova@tmbrno.cz